

**DARBO GRUPIŲ DĖL ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTŲ DARBO IR
APMOKĖJIMO SĄLYGŲ TOBULINIMO POSĖDŽIO
PROTOKOLAS NR. 11**

2021-06-16

Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. birželio 16 d. 14.00–17.00 val. per Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimosios salytės nuotolinę prieigą.

Posėdžio pirmininkas – švietimo, mokslo ir sporto viceministras Ramūnas Skaudžius.

Posėdžio sekretorė – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vyriausioji specialistė Ieva Vedeikytė.

Dalyvavo darbo grupių nariai ir pogrupių vadovai: Teresa Aidukienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento Pedagogų veiklos skyriaus vyriausioji specialistė), prof. dr. Stefanija Ališauskienė (Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos profesorė, atstovaujanti Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimui), Žydrė Arlauskaitė (Vilniaus Žirmūnų gimnazijos psichologė, atstovaujanti Lietuvos psichologų sąjungai), Lina Bagdanavičienė (Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų asociacijos prezidentė), Irma Čižienė (Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento direktorė); Jolanta Dimšienė (Alytaus miesto pedagoginės psichologinės tarnybos psichologė, atstovaujanti Lietuvos pedagoginių psichologinių tarnybų vadovų asociacijai), Arūnas Grimalis (Klaipėdos rajono Dovylių pagrindinės mokyklos direktorius), Diana Gurevičienė (Kazlų Rūdos Prano Dovydaičio pagrindinės mokyklos mokytoja, atstovaujanti Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“), Tomas Jankūnas (Lietuvos progimnazijų asociacijos pirmininkas), Rima Juškienė-Bartkė (Panevėžio rajono Velžio gimnazijos logopedė ekspertė, atstovaujanti Lietuvos logopedų asociacijai), Erika Leiputė-Stundžienė (Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininko pavaduotoja), Egidijus Milešinas (Lietuvos švietimo ir mokslo profesinės sąjungos pirmininkas), dr. Lina Miltenienė (Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos docentė), Auksė Petruškevičiūtė (Lietuvos socialinių pedagogų asociacijos direktorė), Eglė Radėnienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ekonomikos departamento direktorė), Stanislava Strolaitė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento Mokyklų veiklos skyriaus patarėja), Gražina Šeibokienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vedėja), Jurgita Šerpatauskienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Teisės ir administravimo departamento Teisės skyriaus patarėja), dr. Laima Tomėnienė (Šiaulių Dainų progimnazijos specialioji pedagogė ekspertė, atstovaujanti Lietuvos Respublikos specialiųjų pedagogų asociacijai), Daiva Vaišnorienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vyriausioji specialistė).

Svečio teisėmis dalyvavo ir pasisakė: Renata Greimaitė, Dalia Gudienė, Asta Lauciuvienė, prof. Irena Leliūgienė, Alma Luneckienė, Areta Skukauskienė, Edvardas Šidlauskas, Aurelija Zakarevičienė.

DARBOTVARKĖ:

1. Pogrupiams iškeltų tikslų ir uždavinių apžvalga.
2. Pogrupių pasiektų tarpinių rezultatų pristatymas ir probleminių klausimų aptarimas.
3. Susitarimai dėl tolimesnio darbo organizavimo.

1. SVARSTYTA. Kiek pasiektas pogrupiams iškeltas tikslas ir uždaviniai (tikslas – reflektuoti švietimo pagalbos specialistų (toliau – ŠP specialistas) vaidmenis, funkcijas įtraukiojo ugdymo kontekste ir pateikti argumentuotus pasiūlymus dėl teisės aktų keitimo. Uždaviniai: iki 2021-05-26 susipažinti su ŠP specialistų, kitų pedagoginių darbuotojų funkcijų kaitos tendencijomis, esama teisine baze, pateikti darbo grupei ir patariamajai darbo grupei (toliau – didžioji DG) pasiūlymus dėl ŠP specialistų pareigybių steigimo pagrindų, aptarnaujamų asmenų skaičiaus, jų darbo vietos; iki 2021-06-30 pateikti didžiajai DG pasiūlymus dėl teisės aktų, reglamentuojančių psichologinės, specialiosios pedagoginės, socialinės pedagoginės pagalbos

teikimą pakeitimų, siekiant įteisinti psichologų asistentų, psichologų, logopedų, specialiųjų pedagogų, socialinių pedagogų funkcijas, reikalingas įtraukčiai švietime užtikrinti).

G. Šeibokienė pateikė bendrą informaciją apie tai, kiek pogrupiams pavyko nuveikti ir kokios galimybės iki numatyto termino pasiekti galutinį rezultatą dėl šių teisės aktų tobulinimo:

1. Specialiosios pedagoginės pagalbos asmeniui iki 21 metų teikimo ir kvalifikacinių reikalavimų nustatymo šios pagalbos teikėjams tvarkos aprašas;
2. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašas;
3. Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašas;
4. Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašas;
5. Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašas.

Konstatuota, kad visi pogrupiai dirbo atskirai, visuose pogrupiuose buvo aptarti šie klausimai: pareigybės steigimo pagrindai, vienai pareigybei nustatomas aptarnaujamų asmenų skaičius, švietimo pagalbos teikimo vieta, švietimo pagalbos gavėjai; specialisto funkcijos mokykloje ir pedagoginėje psichologinėje tarnyboje, tiesioginės ir netiesioginės funkcijos. Atkreiptas dėmesys, kad nors visi pogrupiai turėjo tas pačias užduotis, atskiruose pogrupiuose pasiekti skirtingi rezultatai, pvz., psichologai pateikė lyginamąjį Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašo projektą, tačiau kėlė psichologų stygiaus problemą, kurios neišsprendus sunku užtikrinti apraše numatytų funkcijų įgyvendinimą; socialinių pedagogų pogrupis teikė siūlymus funkcijų peržiūrėjimą pradėti nuo Švietimo įstatymo 20 str. 1 d. keitimo, nes ten nustatyta socialinės pedagoginės pagalbos paskirtis numato, kad socialinis pedagogas teikia pagalbą tėvams, o ne vaikams. Todėl jų pateikti pasiūlymai dėl socialinės pedagoginės pagalbos ir socialinio pedagogo funkcijų peržiūrėjimo pirmiausiai turi būti suderinti su Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) vadovais (ar darome esminius pokyčius, ar tik redaguojame esamus teisės aktus). Panašias problemas apie tai, kokio masto pokytį nustatyti keičiant teisės aktus, reglamentuojančius specialiąją ir logopedinę pagalbą, įvardijo ir specialiųjų pedagogų bei logopedų pogrupiai. Pasiūlyta pratęsti darbą pogrupiuose, organizuojant bendrus pasitarimus, diskusijas, o didžiosios DG darbo laiką pratęsti iki metų pabaigos.

NUTARTA. Išklausti pogrupių vadovų pristatymų apie atliktus darbus ir pasiektus rezultatus ir susitarti dėl tolimesnio darbo.

2. SVARSTYTA. Pogrupių pasiektų tarpinių rezultatų pristatymas ir probleminių klausimų aptarimas.

Pogrupių vadovai (psichologų – Teresa Aidukienė, specialiųjų pedagogų – Daiva Vaišnorienė, logopedų – Irma Čizienė, socialinių pedagogų – Gražina Šeibokienė) pristatė pogrupiuose pasiektus tarpinius rezultatus: pristatymuose buvo aptarti ŠP specialisto pareigybės steigimo pagrindai, ŠP specialisto aptarnaujamų asmenų skaičius, pagalbos teikimo vieta, pagalbos gavėjai, ŠP specialisto funkcijos mokykloje ir pedagoginėje psichologinėje tarnyboje, tiesioginės ir netiesioginės ŠP specialisto funkcijos.

Plačiau susipažinti su pogrupių pristatymais ir vykusiomis diskusijomis galima prisijungus „Zoom“ nuoroda ir įvedus prisijungimo slaptažodį (https://liedm.zoom.us/rec/share/Cs5aAmDA5uRxCCeIAFeIXeBXHksHIpISVRChkiZh0_WJz83gNWuv0UzTKxHIUfW5.gGynEFAR_DJV-L_w; slaptažodis: h\$m?+#2).

Aptariant psichologų pogrupio pristatymą buvo akcentuotas konsultacinės psichologijos poreikis mokykloje, tačiau pogrupio nariai išsakė poziciją, kad mato didesnę magistro išsilavinimo vertę, kad būtų kokybiškai teikiamos konsultavimo paslaugos mokykloje; psichologų pogrupiui buvo pateiktas pasiūlymas poįstatyminiame teisės akte fiksuoti, kad 1 etatu dirbantis psichologas aptarnauja ne daugiau kaip 400 vaikų, kadangi formuluotė būtų tikslesnė ir apsaugotų nuo etato mažinimo esant mažesniai mokinių skaičiui mokykloje.

Aptariant specialiųjų pedagogų pristatymą buvo iškelta problema, ar nėra akcentuojamas pernelyg platus požiūris į specialiųjų pedagogų pareigybių steigimo pagrindus (paslaugos numatomos visiems mokiniams), neatsižvelgiant į realias valstybės finansines galimybes bei šiuo metu nepakankamą specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų poreikių užtikrinimą. Taip pat iškelta ir alternatyvi pozicija, kad pareigybių steigimo alternatyvos sudarys galimybę kiekvienai

įstaigai turėti specialistą ir didėjančios paslaugų apimtys dėl įtraukties bus padengtos papildomų etatų steigimu.

Aptariant logopedų pogrupio pristatymą buvo iškeltas klausimas, ar logopedų funkcijos nėra pernelyg sukoncentruotos į sutrikimus, į ką buvo atsakyta, kad funkcijos buvo formuluojamos, remiantis tarptautiniais profesijos standartais, kuriuose ypač akcentuojamas mokinio (vaiko) galios įvertinimas, o ne sutrikimo, be to, visais lygmenimis skatinama bendradarbiavimo įtraukčiai kultūra; taip pat logopedų pogrupiui pasiūlyta poįstatyminiame teisės akte pareigybės steigimo pagrindus susieti su mokinio (vaiko) amžiaus tarpsniu, bet ne su mokyklų tipais.

Aptariant socialinių pedagogų pogrupio pristatymą buvo iškelta problema, kad Švietimo įstatyme nėra apibrėžtos pedagoginių darbuotojų, taip pat ir ŠP specialistų teisės ir pareigos. Siūlyta jas nustatyti Švietimo įstatyme. Atkreiptas dėmesys, kad kai kurių mokinių poreikiai iš viso nėra tenkinami, pvz., turinčių elgesio sutrikimų, nes mokyklose nėra specialistų, kurie padėtų valdyti mokinių elgesį, o esantys specialistai neturi kompetencijų tai daryti. Diskusijų dalyviams iškilo klausimas, ar tik socialinis pedagogas turėtų būti atsakingas už mokinio socialinių-emocinių ugdymą, ar šis darbas turėtų būti vykdomas specialistų komandoje; diskusijoje kilo klausimai dėl neišgrynintų socialinių pedagogų funkcijų ir papildomų (ūkinių) darbų jiems priskyrimo bei galimybės / būtinybės numatyti specialistus, kurie galėtų perimti dalį socialinių pedagogų papildomų funkcijų (pvz., klasės auklėtojai galėtų prisiimti daugiau funkcijų, tai įteisinant įstatymiškai), tačiau diskusijoje nebuvo apsispręsta, ar ŠP specialistų funkcijų išgryninimą vykdyti kartu su mokytojų funkcijų išgryninimu, ar apsiriboti tik ŠP specialistų funkcijų peržiūra.

NUTARTA:

1. Darbo grupės nariai iki š. m. gegužės 22 d. pateikia pogrupių vadovams siūlymus dėl pareigybių steigimo pagrindų, ŠP specialistų funkcijų išgryninimo bei lyginamųjų teisės aktų tobulinimo.

3. SVARSTYTA. Pasiiektų rezultatų apibendrinimas bei tolimesnių veiklų aptarimas.

Aptartas poreikis pratęsti didžiosios DG laiką iki š. m. gruodžio vidurio, kadangi pogrupiams neužteko laiko išsigininti ŠP specialistų funkcijas, suvienodinti kriterijus tarp pogrupių dėl pareigybių steigimo pagrindų, nepakako laiko bendradarbiauti su kitų pogrupių atstovais siekiant užtikrinti poįstatyminių teisės aktų projektų darnos, taip pat išsakyta pozicija, kad reikalingas ŠMSM vadovybės pozicija / pritarimas pogrupių siūlomiesiems ŠP specialistų funkcijų pokyčiams.

NUTARTA:

1. Siūlyti pratęsti didžiosios DG veiklos laiką iki š. m. gruodžio 15 d.
2. Aptarti su ŠMSM vadovais pogrupių pateiktus siūlymus dėl Švietimo įstatymo keitimo ir galimybės ŠP specialistų funkcijas peržiūrėti kartu su mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų funkcijų peržiūrėjimu.
3. Tolimesnį pogrupių ir didžiosios DG darbą organizuoti atsižvelgiant į švietimo, mokslo ir sporto ministrės sprendimą dėl didžiosios DG veiklos pratęsimo bei gautą ŠMSM vadovybės poziciją dėl pogrupių teiktų pasiūlymų.

Posėdžio pirmininkas

Ramūnas Skaudžius